

Sorularla
Türk Romanı Üzerine
İncelemeler

Yazar

Dr. Semih ZEKA

ISBN: 978-625-7305-05-1

1. Baskı

Aralık, 2020 / Ankara

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 371

Web: grafikeryayin.com

**Kapak, Sayfa Tasarımı,
Baskı ve Cilt**

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	25
------------	----

BİRİNCİ BÖLÜM VURUN KAHPEYE HALİDE EDİP ADIVAR

1. Vurun Kahpeye adlı romanda Aliye'nin çocukluğu ve ailesi ile öğretmenlik mesleğini seçmesi arasında nasıl bir ilgi kurulabilir?.....	29
2. Romanın ilk sayfalarında öğretmenlik mesleği ile ilgili hangi durumla karşılaşılır?.....	30
3. Aliye'nin (...) kasabasındaki maarif müdürlüğünde gördükleri ve duydukları, bu kasabadaki eğitim durumu hakkında okuyucuda hangi izlenimleri uyandırır?.....	30
4. Gülsüm hala ile Aliye'nin yaklaşmasında etkili olan unsur nedir?.....	32
5. Aliye, göreve başladığı okulda kız ve erkek çocuklar arasında nasıl bir fark görür?.....	33
6. Romanda çocuklar üzerinden kasabadaki toplumsal sınıflar nasıl anlatılır?.....	33
7. Aliye'nin görev yaptığı sınıfta öğrenciler arasında yaşanan olay nedir? Bu olaya Aliye'nin tepkisi ne olur? Bu tepki, sınıftaki öğrencileri neden ve nasıl etkiler?.....	34
8. Kantarcıların Hüseyin Efendi'nin oğlu Uzun Hüseyin, kardeşi Sabri'nin sınıftan atılması üzerine ne yapar? Aliye'nin ona tepkisi ne olur?.....	35
9. Uzun Hüseyin'in karşısında Aliye'nin dik duruşu kasaba halkını nasıl etkiler?.....	36
10. Kasaba halkının Anadolu'nun işgaline, Kuvayimilliyeye dair düşüncesi nedir?.....	37

11. Halk, Kuvayımilliye mesafeli olmasında tamamen haksız mıdır?..... 38
12. Ömer Efendi, Tosun Bey'e Hacı Fettah Efendi'nin yaptıklarını anlatır. Tosun Bey, onun sözlerine inanır mı?..... 39
13. Tosun Bey, Ömer Efendi'nin Hacı Fettah Efendi'ye dair sözlerine ne zaman inanır?..... 39
14. Tosun Bey, Kuvayımilliye adına köy ileri gelenlerinden para ister. Hacı Fettah'ın karşılığı ne olur?..... 40
15. Perşembe sabahı kasabanın eşrafı, Ömer Ağa'yı çağırmadan Kantarcıların evinde toplanır. Eşraf, yaşananlar ile Aliye arasında nasıl bir bağ kurar?..... 41
16. Kadınlar, Aliye'den Tosun Bey'in emrini geri almasını ister. Aliye'nin cevabı ne olur?..... 41
17. Aliye, Tosun Bey'den halktan para almamasını, halka zulmetmemesini ister. Tosun Bey ne şart ile Aliye'nin bu isteğini kabul eder?..... 42
18. Tosun Bey'in kasaba meydanına topladığı halka sözleri Kuvayımilliye ile ilgili hangi gerçeği gösterir?..... 43
19. Tosun Bey'in sözleri Hacı Fettah Efendi'yi nasıl etkiler?..... 44
20. Yunan ordusunun kumandanı kimdir? Nasıl bir kişiliğe sahiptir?..... 44
21. Binbaşı Damyanos'un zengin Türklere karşı tutumu nedir?..... 45
22. Aliye, eşraftan Latif Ağa'nın okuttuğu mevlitte mevlit ile kasabalı kadınların Bakkal Salim'in karısına davranışı arasında nasıl bir tezat görür?..... 45
23. Yunan ordusu kasabaya yaklaştığı vakit Kantarcıların Uzun Hüseyin, şehre gitmiş olan Ömer Efendi'nin evine gelir. Kantarcıların Uzun Hüseyin'in amacı nedir?..... 46
24. Yunan ordusu kasabaya girdikten sonra Binbaşı Damyanos, Aliye'ye neden yaklaşmaz?..... 47
25. Ömer Efendi'nin yakalandığını Aliye'ye kim haber verir?..... 48

26. Ömer Efendi'nin yakalandığını duyunca Aliye'nin düşüncesi ne olur?..... 48
27. Aliye, karargâha gider ve Damyanos'tan Ömer Efendi'nin serbest bırakılmasını ister. Damyanos'un kararı ne olur?..... 48
28. Binbaşı Damyanos, Ömer Efendi'nin evine gelir ve Aliye ile Rumca konuşur. Bunun üzerine buraya sık sık gelip onunla konuşacağını söyler. Aliye'nin buna tepkisi ne olur? Binbaşı Damyanos'un karşılığı ne olur?..... 49
29. Aliye'nin Binbaşı Damyanos'tan isteği ne olur?..... 50
30. Binbaşı Damyanos, Ömer Efendi'yi Kantarcıların Hüseyin Efendi'nin etkisiyle tutuklatır. Bunun üzerine Aliye, karargâha gelir. Burada Damyanos'un Aliye'ye teklifi ne olur?..... 50
31. Binbaşı Damyanos, Aliye kabul ederse onunla Anadolu'dan ayrılacaklarını söyler. Aliye'nin bu teklife cevabı ne olur?..... 51
32. Aliye, Ömer Efendi'yi kurtarmak için hangi çareyi düşünür?..... 52
33. Ömer Efendi'nin kurtulması için kendisinden yardım isteyen Aliye'ye Hacı Fettah Efendi'nin cevabı ne olur? 52
34. Aliye'nin Hacı Fettah Efendi'ye karşılığı ne olur?..... 53
35. Aliye, Hacı Fettah Efendi'den sonra Yunan askerleri tarafından tutuklanan Ömer Efendi'nin kurtarılması için kimden yardım ister?..... 53
36. Kantarcıların Uzun Hüseyin Efendi'nin Aliye'ye cevabı ne olur?..... 54
37. Aliye, Yunan karargâhına girer. Durmuş, karargâhın kapısını gözetler. Bu sırada bir el onun omuzuna dokunur. Bu kişi Tosun Bey'dir. Tosun Bey, Durmuş'tan ne ister?..... 54
38. Yunan karargâhından çıktıktan sonra Aliye, Durmuş'un yardımı ile Tosun Bey ile buluşur. Aliye, Tosun Bey'den kendisini bu kasabadan alıp götürmesini ister. Tosun Bey'in cevabı ne olur?..... 55

39. Birbirlerine duydukları aşk bağlamında Aliye ile Tosun Bey arasında nasıl bir fark vardır? 55
40. Damyanos, Atina'ya çağrılır. Bunun sebebi nedir? 55
41. Damyanos'a vekil olarak bırakılan komutanın tavrı ne olur? Bu tavrın sonucu nedir? 56
42. Damyanos, Yunanistan'dan hangi rütbeyle döner? 57
43. Yunan kuvvetlerine karşı mücadelede Tosun Bey hangi görevi üstlenir? 57
44. Aliye'nin Tosun Bey bağlamında endişesi nedir? O, bu endişesini neye bağlar? 57
45. Aliye'yi görmek için Tosun Bey, Ömer Efendi'nin evine gelir. Sabah olunca evin etrafının Yunan askerleri ve Uzun Hüseyin Efendi tarafından çevrili olduğunu görür. Bu çemberi kırmak için Aliye'nin çözümü ne olur? 58
46. Tosun Bey'in Aliye'nin bu çözüm yoluna karşılığı ne olur? 58
47. Damyanos, Atina'dayken dahi Aliye'yi unutamaz. Bunu hastalık kabul edip asap doktoruna gider. Doktorun sunduğu çare ne olur? 59
48. Aliye'ye sevgileri bakımından Tosun Bey ile Damyanos arasında nasıl bir fark vardır? 59
49. Yunan ordusu kasabayı terk edince Hacı Fettah Efendi'nin ve onun gibi Yunan ordusunu destekleyenlerin hali ne olur? 61
50. Hacı Fettah Efendi ve Kantarcıların Uzun Hüseyin Efendi'nin sonu ne olur? 62
51. Tosun Bey'e ne olmuştur? Aliye'nin ölümü ardından onda nasıl bir ülkü kendini gösterir? 62

İKİNCİ BÖLÜM

YABAN

YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU

1. Ahmet Celal'in hatıralarını yazdığı defter nasıl bir ortamda bulunur? 65

2. "Tetkik-i Mezalim Heyeti" üyelerinin bu defterin kime ait olduğuna dair sorusuna halkın verdiği cevap, romanın başında bize hangi gerçeği ifade eder?..... 66
3. Ahmet Celal, Anadolu'ya ve Anadolu insanına hep karamsar pencereden bakar. Bu karamsarlık, ona Anadolu'da yaşadıklarından, Anadolu insanından dolayımı yerleşmiştir?..... 67
4. Ahmet Celal, I. Dünya Savaşı sırasında sağ kolunu kaybeder. Anadolu köyünde umduğunun aksine kimse onun bu özelliğini dikkate almaz. Niçin?..... 68
5. Anadolu insanındaki bu sakatlık hali savaşlar sebebiyle midir?..... 68
6. Ahmet Celal, Mehmet Ali'nin köyüne yerleşme sebebini nasıl açıklar?..... 68
7. Ahmet Celal'in hangi davranışları köy halkı tarafından tuhaf karşılanır?..... 69
8. Mehmet Ali kaç yıl köyünden uzak kalmıştır?..... 69
9. Ahmet Celal'in köy hayatına dair katlanamadığı ve halledemediği sorun nedir? Bu noktada köylünün durumu nedir?..... 70
10. Ahmet Celal'e köydeki en hüznü gününü yaşatan olay hakkında bilgi veriniz..... 70
11. Ahmet Celal'in köy insanına nefreti onun tabiatı algılayışını ne yönde etkiler?..... 71
12. Ahmet Celal'in köy halkı için Allah'tan beklentisi nedir?..... 72
13. Ahmet Celal'in nefret ettiği insanlardan biri olan Bekir Çavuş, kaç yıl askerlik yapmıştır?..... 72
14. Hangi iki durum üzerine "yaban" kabul edildiği Ahmet Celal'in yüzüne söylenir?..... 73
15. Muhtar, birkaç gün kasabada bulunur. Kasabadan dönüşünde Mustafa Kemal ve Milli Mücadele hakkında hangi düşüncelere sahip olduğu görülür?..... 73
16. Ahmet Celal "Yalnızlığımı, kimsesizliğimi ve yabancılığımı o güne kadar şiddetli hissettiğim olmamıştır" sözünü hangi durum üzerine söyler?..... 74

17. Romanda insanın, cinsi içgüdüleri doğrultusunda hareket etmesine, ahlak kaidelerini umursamamasına dair hangi örnek ile karşılaşılır?..... 75
18. Romanda adalet sistemine dair Zeynep Kadın'ın tarlası bağlamında nasıl bir tablo sergilenir?..... 76
19. Ahmet Celal, Anadolu köyünde Anadolu insanıyla kaynaşmayı, onlar gibi olmayı hayal etmiştir. Ancak bunun gerçekleşmeyeceğini bilir. Neden?..... 77
20. İsmail (Mehmet Ali'nin kardeşi) ile Emine'nin (komşu köyden halası ile yaşayan ve Ahmet Celal'in de ilgi duyduğu kadın) ilişkisi üzerine Ahmet Celal, Bekir Çavuş'un evine taşınır. Bu evin konumu nasıldır?..... 77
21. Ahmet Celal'in İsmail'den ayrılıp kendisiyle evlenmesi durumunda Emine ile ilgili hayali nedir? Bu hayal nasıl yorumlanabilir?..... 78
22. Ahmet Celal, Anadolu'ya gelirken nasıl bir insan profili ile karşılaşacağını bekler, gelince ne bulur?..... 79
23. Ahmet Celal, Anadolu insanının olumsuz özelliklerini neye bağlar?..... 80
24. Anadolu'da ilerleyen düşman ordusu hakkında Anadolu insanı arasında yayılan düşünce nedir?..... 80
25. Eskişehir'in düşmesi ardından Ahmet Celal'in kaleminden nasıl bir Anadolu manzarası anlatılır?..... 81
26. Köylünün gelmekte olan düşmana karşı uyarılması hakkında Ahmet Celal ile köyden geçen bir topçu müfrezesinden binbaşı ve yüzbaşı arasındaki konuşma ile ilgili bilgi veriniz..... 82
27. Ahmet Celal'in "Bugün köyde inanılmayacak derecede harikulâde bir olay oldu." sözü ile anlattığı olay nedir?.. 83
28. Yunan ordusuna ait uçakları hayretle izleyen köylüye Ahmet Celal, "Ayıptır, düşman böyle seyredilmez" diye çıkışır. Köylünün karşılığı ne olur?..... 83
29. Romanda "Türklük" bilinci bağlamında Anadolu köylüsü ile ilgili hangi gerçekle karşılaşılır?..... 84
30. Yunan ordusu köye yerleşince Ahmet Celal'in durumu ne olur?..... 85

31. Ahmet Celal nazarında yazdığı defterin önemi
bu defterin hangi özelliğinden kaynaklanır?..... 85
32. Ahmet Celal, “Ona asıl bunun için acıyınız.” diyerek
kendinden söz eder. Bu sözü bağlamından hareketle
açıklayınız. 85
33. Yunan ordusu, Ankara’ya ilerlemek maksadıyla
köyden ayrılır. Onlara kimler rehberlik yapar?
Döndükten sonra bu insanların Ahmet Celal’e
tavrında değişme olur mu? Neden? 86
34. Yunan ordusundan bir birlik bozguna uğramış vaziyette
köye gelir. Bir gün Yunan askerleri Emeti Kadının
(Ahmet Celal’in evinin hizmetine bakan kadın) torunu
Çoban Hasan’ı öldüresiye döverler. Bu vesile ile Ahmet
Celal hakkında hangi bilgi elde edilir? Bu durum bize
köylü ve Ahmet Celal üzerine ne düşündürür?..... 87
35. Bozguna uğramış Yunan ordusu köyde katliam
yapacaktır. Bu nedenle insanları bir araya toplar.
Bu kargaşadan faydalanıp Ahmet Celal ve Emine
kaçmaya çalışır. Ne var ki ikisi de Yunan askerlerinin
arkalarından ateş etmeleri neticesinde yaralanır. Ahmet
Celal, bu kalabalıktan uzaklaştıktan sonra kendisinin de
Emine’nin de yaralandığını fark eder. Yine de Emine’den
kendisiyle kaçmasını ister. Ama Emine, kaçacak halde
değildir. Ahmet Celal ne yapar?..... 87

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YEŞİL GECE

REŞAT NURİ GÜNTEKİN

1. Şube müdürü Basri Bey, odasında uskumru dolması
tarif ederken içeriye giren kişi ne ister? Bu durum,
dönemin eğitimi hakkında neyi gösterir? 89
2. Genç öğretmenlerden biri İstanbul’a tayini çıktığı
için şikâyetçidir. Basri Bey, bu duruma çok şaşırır.
Bu genç öğretmen neden İstanbul dışını ister? 90
3. Şahin Efendi’nin gitmek istediği yer neresidir? 90

4. Şahin Efendi, niçin Sarıova'ya gitmek ister? 90
5. Şahin Efendi, Sarıova'daki maksadını nasıl açıklar?..... 91
6. Romanda Şahin Efendi'nin hayatı ile ilgili hangi bilgi verilir? 92
7. Şahin Efendi'nin İstanbul'da talebesi olduğu medresenin adı nedir?..... 92
8. İlk tahsilini dahi bitirmeden babası tarafından medreseye verilen Şahin Efendi'nin medresedeki tavırları nasıldır?..... 93
9. Şahin Efendi'nin medreseye karşı tutumunu değiştiren kimdir? Bu insan nasıl biridir?..... 93
10. Şahin Efendi'nin ilk hayal kırıklığı kimler dolayısıyla gerçekleşir? Açıklayınız. 94
11. Şahin Efendi'nin medrese talebesine yönelik hayret ve merhameti hangi olaydan sonra tiksintiye döner?..... 95
12. Sarıova'ya gitmeden önce medresesini görmeye giden Şahin Efendi, geçmiş hayal eder. Bu noktada medrese öğrencileri hangi özellikleri ile sergilenir?..... 96
13. Şahin Efendi'nin öğrencisi olduğu medresenin müderrisleri nasıl insanlardır? 98
14. Şahin Efendi'nin din anlayışındaki değişim nasıl bir seyir izler?..... 98
15. Şahin Efendi'nin şüphelerini gidermesi için başvurduğu, Türk edebiyatının önemli ismi kimdir? Onun tavrı ve verdiği cevap nedir? 99
16. İtikadını kaybeden Şahin Efendi, medresede dersleri dinleyemez. Köyüne yerleşmeyi düşünür önce. Bu düşüncesi niçin gerçekleşmez? 100
17. Şahin Efendi, niçin ilk mektep öğretmeni olmaya karar verir?..... 101
18. Romanda Darülmuallimindeki öğretmen adaylarıyla ilgili hangi bilgi verilir? 101
19. Ölümle yok olup gitme duygusuna karşı Şahin Efendi nasıl bir düşünce geliştirir? 102

20. Şahin Efendi'nin düşüncesinde, inancında değişim olmasına karşın onda değişmeyen nedir?..... 103
21. "Vaktiyle medresede bir bahsi anlamadığı zaman nasıl bunu sırf kendi anlayışsızlığına ve idraksizliğine vermişse darülmualliminde de öyle yapmış, kitaplar ve muallimlerden şüphe etmeyi hiç aklına getirmemişti. Geçirdiği fikir ve itikat inkılâpları onda tenkit ve muhakeme kabiliyetlerini çok arttırmış olmakla beraber bu noktada, hatta biraz fazla mahdud ve ezberci kalmıştı. Bunu kendi de fark ediyor:
-Orası öyle, ama ben, zaten bir âlim ve müçtehit olacak değilim ki... Bugünkü müspet bilgilerin en sade, en şüphesiz ve en faydalılarını çocuklara öğreteceğim, vazifem bundan ibaret kalacak, diyordu."
Yukarıda belirtilen ifade Şahin Efendi şahsında bir ikilemi ortaya koymuyor mu?..... 103
22. Yazar, Milli Mücadele öncesi İzmir'de bir kasaba olan Sarıova'yı romanına nasıl yansıtır? 105
23. Sarıova'da fikri yapı nasıldır?..... 106
24. Şahin Efendi, Sarıova'da var olan iki fikri gruptan birine meyilli midir? Neden?..... 106
25. Şahin Efendi'nin görev yaptığı okul hakkında bilgi veriniz..... 107
26. Emir Dede ilkokulunun binasının yeniden yapılması noktasında ilk hangi konuda zorluk çıkar? Bu konuda Şahin Efendi'ye kim yardım eder?..... 108
27. Necip, bir akşam Şahin Efendi'nin yanına gelir ve yerli okul planını gösterir: "Uyuma Doğan Bey... Onların kadim mimarisini mezc ve telfik ettik, bir şaheser vücuda getirdik... Buldun da bunuyorsun."
Bu ifadede "onların" sözü neyi anlatmaktadır?..... 109
28. Şahin Efendi, kafalarda kısa sürede değişim yapılabileceğine Komiser Kazım üzerinden nasıl kanaat getirir?..... 109
29. Medresenin yıkılması ardından Hafız Eyüp, Şahin Efendi'yi devre dışı bırakmak için neler yapar? .110

30. Şahin Efendi, Müderris Zühtü Efendi'nin "Sarığa Hürmet Vecibesı" başlıklı makalesinden hareketle sarığa karşı nasıl bir yol izler? 111
31. Şahin Efendi Sarıova'da ihtiyatlı davranır. Ancak hangi olay onun "siperinden çıkmaya ve açık meydana dövüşmeye mecbur e(der)"? 112
32. Şahin Efendi, "kadın" ile nasıl bertaraf edilmek ister? 114
33. Şahin Efendi hangi olay üzerine "ne istediğini bilen açık fikirli bir tek adamın bazen karışık düşünceli bütün bir kitleye karşı durabileceğine" inanır? 114
34. Şahin Efendi ve Deli Necip, Mehmet Nihat Efendi'nin üstüne türbeyi yakma suçunun atılmak istenmesinin nedenini sorgular. Deli Necip'e göre bunun sebebi nedir? 116
35. İdadi öğretmenlerinden Nihat Efendi, Kelami Baba türbesini yakma suçundan nasıl aklanır? 116
36. Yunan işgalinden önce Sarıova'nın halkı ve ileri gelenleri kasabadan kaçmaya başlar. Bunların içinde Şahin Efendi de vardır. Sonrasında ne olur ki o, kasabaya dönmeye karar verir? 117
37. Kasabada kalan Şahin Efendi'nin yol göstericiliğine hangi olay üzerine tanıklık edilir? 118
38. İşgal altındaki Sarıova'da Yunanlılar tarafından Şahin Efendi'ye hangi görev verilir? O, bu görevi hangi düşünceyle kabul eder? 119
39. Deli Necip, işgal altındaki Sarıova'da kalma sebebini nasıl açıklar? 120
40. Deli Necip'in ölümü nasıl olur? 120
41. Şahin Efendi, on dört ay Sarıova'da bulunduktan sonra Yunanlılar tarafından neden Yunan adalarından birine sürülür? 121
42. Zafer kazanılmış Yunan askeri Sarıova'dan kaçmıştır. Cumhuriyet inkılapları gerçekleştirilmektedir. Sürgünden dönen Şahin Efendi, Sarıova'da neyle karşılaşır? 121

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
DOKUZUNCU HARİCİYE KOĞUŞU
PEYAMİ SAFA

1. Yazar, romanın başında hastane koridorunda çocukları hangi özellikleri ile ön plana çıkarır?..... 123
2. Romanın başkişisi hakkında romanın başındaki hastane sahnesinde hangi bilgilere ulaşılır?..... 124
3. Doktor ile çocuk arasındaki konuşma, yazara ve roman kişisi çocuğa dair hangi gerçeği yansıtır?..... 124
4. Doktor yapılacak ameliyatın sonucu üzerine çocuğa hangi bilgiyi verir?..... 126
5. Çocuk, doktorun kendisine söylediklerini annesine aktarmak istemez. Bunun altında hangi düşünce vardır?..... 126
6. Çocuk bir süre kırdan bulunur, şehirden uzaklaşmak ister. Ama yine annesi ile birlikte yaşadığı kenar mahalleye gelir. Bu kenar mahallenin evleri ile kendisi arasında nasıl bir benzerlik görülür?..... 126
7. Çocuk evine varlıktan bir süre sonra annesi gelir. Çocuk annesine doktorun kararını söyler mi?..... 127
8. Yemek esnasında çocuk o akşam Erenköy'e paşanın yanına gideceğini söyler. Annesi de bunu onaylar. Bunun üzerine çocuk Erenköy'deki paşanın yanına gider. Çocuk ile paşa arasındaki ilişkiye dair romanda hangi bilgiye ulaşılır?..... 127
9. Paşanın uyuması üzerine Nüzhet ve çocuk bahçeye çıkar. Nüzhet, çocuğa kendi hayatı ile ilgili hangi bilgiyi verir?..... 127
10. Birçok fedakârlıklara hazırlanması gerektiğinin bilincinde olan çocuğu ayakta tutan nedir?..... 128
11. Nüzhet ile çocuk arasındaki ilişkiye ait ne öğrenilir?... 128
12. Paşanın Erenköy'deki konağında yatmaya kalan çocuğun odasına gece kim gelir ve aralarında ne olur?..... 129
13. Ertesi sabah paşa, çocuktan ne ister, konağın hizmetçisi Nurefşan çocuğa nasıl davranır?..... 129

14. Çocuk, hastaneye gider. Hastanede operatör teşrih sınıfında ders vermektedir. Doktorla çocuk, zamanı hastanede nasıl geçirir?..... 130
15. Fakülteden acil çıkması gereken operatörün, doktora çocuk için tavsiyesi ne olur?..... 130
16. Çocuk hastaneden köşke gelir. Paşa, Nüzhet ve annesi konuşurken onun varlığı ile birden susarlar. Daha sonra Nüzhet ve Nurefşan bu durumu çocuğa nasıl açıklar?..... 130
17. Nüzhet'in yalan söylediğini anlaması üzerine çocuk ne düşünür?..... 131
18. Doktor Ragıp, paşanın konağına gelir. Çocuk da oradadır. Çocuk, Doktor Ragıp'ın hangi özelliklerini ön plana çıkarır?..... 132
19. Çocuk, fakülteye bir kere daha gider. Burada rahatsızlığı için hangi teşhis konur?..... 133
20. Çocuk, ameliyat olması gerektiğini Nüzhet'e söyler mi?.. 134
21. Paşa, çocuğa Doktor Ragıp hakkındaki kanaatini sorar. Çocuğun buna cevabı ne olur?..... 134
22. Çocuk, eczaneye gitmek üzere merdivenden inerken kimler arasındaki tartışmaya kulak misafiri olur? Bu tartışma, ne üzerinedir?..... 135
23. Kulak misafiri olduğu bu tartışmanın ardından çocuk hangi kararı verir?..... 135
24. Ertesi gün akşam annesinin de gelmesiyle çocuk konakta kalır. Doktor Ragıp ile annesi de konağa gelir. Akşam yemeğinde ne üzerine tartışma olur?..... 135
25. Çocuk, "Hayatımda büyük bir devrin kapandığı, korkunç yarına ilk adımı attığım an." sözünü ne üzerine söyler?..... 137
26. Çocuk, annesi ile evine gelir. Yaşadıklarının da etkisiyle bacağındaki ağrının şiddeti artar. Bacağındaki ağrının artmasının sonucu ne olur?..... 137
27. Bacağının kesilmesi ihtimali, çocukta hangi düşünceleri doğurur?..... 138

28. Bacağının kesilmesi ihtimaliyle yüz yüze gelen çocuğa son muayenede operatör hangi çözümü sunar, buna çocuğun karşılığı ne olur? 139
29. Çocuğun Dokuzuncu Hariciye Koğuşu'ndaki durumu nasıldır? 139
30. Romanın sonunda çocuğun sağlık durumu ne olur? 139
31. Romanın sonunda paşa ve kızı Nüzhet hakkında hangi bilgi verilir? 140
32. Hastaneden çıkarken çocuğun ruh durumu nasıldır?... 140

BEŞİNCİ BÖLÜM

MAHUR BESTE

AHMET HAMDİ TANPINAR

1. Behçet Beyefendi'nin huzursuz bir gece geçirmesinin sebebi nedir? Açıklayınız. 141
2. Behçet Beyefendi kim ile birlikte yaşıyor? Onun tedirginliğinde bu kişinin bir etkisi var mıdır?.. 142
3. Behçet Beyefendi'nin hayatı algılayış şekli nedir? 142
4. Behçet Beyefendi, hizmetçisi Şerife Hanım'ı neden kaybetmekten korkar?..... 143
5. Behçet Bey, Cavide'yi çağdırmaktan pişman mıdır? Onun gelmesi ile ne olmasını beklemektedir? 143
6. Behçet Bey'in hayatında eşyanın önemi nedir? Bu, romana nasıl yansıtılır? 143
7. Behçet Bey'in babası İsmail Molla'nın Hicaz'a gönderilmesi nasıl gerçekleşir?..... 145
8. Babasının İstanbul'dan ayrılması Behçet Bey'i nasıl etkiler?..... 145
9. Behçet Bey'in babası İsmail Molla ile ilişkisi nasıldır? . 146
10. İsmail Molla'nın hayatının en büyük hüznüne ne sebep olur?..... 147
11. İsmail Molla, oğlu Behçet Bey'in düşüklüğünden, kendini başkalarına beğendirmeye gayretinden hoşnut değildir. İsmail Molla'nın hangi iki durumu fark etmesi oğlu hakkında memnuniyetini arttırır?..... 148

12. Behçet Bey'in Ata Molla'nın kızı Atiye Hanım ile evlenmesi nasıl gerçekleşir? Bu evliliğin gerçek sebebi nedir?..... 148
13. Behçet Bey'in kayınbabası Ata Molla, nasıl biridir? 148
14. İsmail Molla, Ata Molla'ya yalnız bir defa kızar ve darılır. Bu olay nasıl gerçekleşir? 150
15. Âta Molla, damadı Behçet Bey'in hangi özelliklerini beğenmez? 151
16. Atiye Hanım ile Behçet Bey'in evliliğinde Ata Molla'yı memnun eden unsur nedir?..... 152
17. İsmail Molla'ya göre Ata Molla neden aniden ölmüştür?..... 152
18. Gerdek gecesinde Atiye Hanım'ın attığı kahkaha Behçet Bey'i nasıl etkiler?..... 153
19. Evlendikten sonra Behçet Bey ile Atiye Hanım'ın arasındaki münasebet hakkında bilgi veriniz. 154
20. Behçet Bey'in kendi içine kapanması üzerine Atiye Hanım'ın yanında kim yer alır?..... 154
21. Mahur beste hakkında bilgi veriniz..... 155
22. Atiye Hanım'ın Behçet Bey hakkında planı nedir?..... 156
23. Sabri Hoca, Osmanlı toplum yapısı hakkında neyi gösterir?..... 156
24. Sabri Hoca, Osmanlı aydınının ve devlet adamının hangi yönünü yansıtır? 157
25. Sabri Hoca'nın Abdülhamit ve dönemi üzerine düşüncesi nedir?..... 158
26. Sabri Hoca, Şark medeniyetinin ölümü ile İsmail Molla'nın teyzesinin Beykoz'daki yanan evi arasında nasıl bir benzerlik kurar?..... 159
27. İsmail Molla'nın medeniyet anlayışı hakkında bilgi veriniz..... 160
28. Halit Bey kimdir? Romanda onun hakkında hangi bilgiler verilmiştir?..... 162

29. Romanda Adile ve Bûyidil Hanım'ın hayatı hakkında hangi bilgiler verilir?.....	163
30. Romanda Nuri Bey'in hayatı üzerine hangi bilgi verilmektedir?.....	164
31. Romanda Agop Efendi hakkında hangi bilgiler verilmektedir?.....	165
32. Nerkis Ayşe hakkında hangi bilgiler verilmektedir?.....	167
33. Romanda yer alan ve "Mahur Beste Hakkında Behçet Bey'e Mektup" adını taşıyan bölüm hakkında bilgi veriniz.....	168

ALTINCI BÖLÜM
KUYUCAKLI YUSUF
SABAHATTİN ALİ

1. Romanın başında Yusuf hangi özelliği ile yansıtılır?.....	171
2. Yazar, Selahattin Bey'in Şahinde ile evliliğine dair hangi bilgiyi verir?.....	172
3. Romanda Şahinde'nin kişilik özelliğinin verilmesinin sebebi nedir?.....	173
4. Yusuf'un eğitime bakışı nedir?.....	173
5. Selahattin Bey'in tayini Edremit'e çıkar. Yazar, Edremit'teki çocuklar hakkında hangi bilgileri verir?..	174
6. "Yusuf'un, şimdiye kadar daima biraz yabancı kaldığı bu şehrin cereyanına kendini kaptırması, yani bu şehirdekilerle, müspet veya menfi münasebetlere geçmesi, bu şehirde asıl 'yaşamaya' başlaması" hangi olayla gerçekleşir?.....	175
7. Bayram yerinde Yusuf'tan dayak yiyen Şakir, ondan intikamını ilk olarak nasıl almaya çalışır?.....	177
8. Fabrikatör Hilmi Bey, Muazzez'i oğlu Şakir'e istemeden önce Kaymakam Selahattin Bey'e nasıl bir oyun oynar?.....	178
9. Şakir niçin Muazzez ile evlenmekte ısrar eder?.....	178

10. Selahattin Bey, karısının ve etrafındaki diğer insanların ısrarıyla Muazzez'i Şakir'e vermeye meyleder. Onun bu karardan vazgeçmesine sebep olan olay nedir?..... 179
11. Yusuf, Selahattin Bey'in Hacı Ethem'e olan kumar borcu üç yüz yirmi lirayı nasıl bulur? 179
12. Muazzez, Yusuf'a onu sevdiğini söyler.
Buna, Yusuf'un karşılığı ne olur? 180
13. Muazzez ile evlenmeyi düşünen Ali'nin sonu ne olur?.. 181
14. Ali'yi öldüren Şakir'in beraat etme süreci romana nasıl yansır? 182
15. Ali'nin ölümü ardından Yusuf'ta nasıl bir değişim görülür?..... 183
16. Şahinde, Ali'nin ölümü ardından eskiden olduğu gibi Hilmi Bey'in ailesi ile yeniden samimi olur, onların evlerine gidip gelmeye başlar. Muazzez ise Hilmi Bey'in evine gitmemekte bir süre ısrar eder. Ama Muazzez, Yusuf'tan beklediği ilgiyi görememenin etkisiyle annesinin Hilmi Beylerin başına gitme teklifini bir gün kabul eder. Bu durumu öğrenen Yusuf ne yapar?..... 185
17. Yusuf ve Muazzez'in birlikte gittiği öğrenildikten sonra süreç nasıl ilerler? 185
18. Yusuf ve Muazzez'in evliliği hakkında bilgi veriniz. 186
19. Selahattin Bey'den yardım alan Yusuf'un içini kemiren sorun nedir? 187
20. Selahattin Bey, Yusuf'a nerede ve nasıl bir iş bulur? 187
21. Memuriyete başlayan Yusuf'a Selahattin Bey hangi tavsiyede bulunur? 187
22. Yusuf'un, Selahattin Bey'in hayat görüşüne bakışı nedir? 189
23. Selahattin Bey'in ölümü ardından yeni kaymakam İzzet Bey'in Yusuf ile ilgili aldığı karar nedir?..... 189
24. Yusuf'un yeni işi eve nasıl yansır?..... 190

25. Şahinde, Yusuf civar köylere gidip günlerce gelmediği zamanlarda ahbap ziyaretlerine gider. Muazzez ise evinde kocasının gelmesini bekler. Şahinde'nin Muazzez'i kendisi ile birlikte gezmelere gelmeye ikna etmesi nasıl olur?..... 190
26. Yusuf'un Muazzez'in kötü yola düştüğünü öğrenme sürecini açıklayınız..... 192
27. Karısı ve kayınvalidesi hakkında öğrendikleri Yusuf'u çıldırtmaya kâfi iken o sükûnetini kaybetmez. Onun bu sükûnetinde etkili olan unsur nedir?..... 194
28. Romanın sonunda ne olur?..... 195

YEDİNCİ BÖLÜM

BEYAZ KALE

ORHAN PAMUK

1. Faruk Darvinoğlu, romanın konusu olan el yazmasını nerede ve ne zaman bulur?..... 199
2. Faruk Darvinoğlu, bu el yazmasını ne yapar?..... 199
3. Faruk Darvinoğlu, bu el yazması üzerine hangi olaydan sonra çalışmaya başlar?..... 199
4. Faruk Darvinoğlu, bulduğu el yazmasını okuyunca eser üzerine hangi sonuçlara ulaşır?..... 199
5. Venedik'ten Napoli'ye giderken Türklerin eline esir düşen İtalyan Köle, İtalya'da iken nasıl biridir?..... 200
6. İtalyan Köle, Türklerin eline esir düştükten sonra hangi meslekten olduğunu söyleyerek kürek cezasından kurtulur?..... 200
7. İtalyan Köle, kürekten kurtulmasına karşın neyden çekinir?..... 200
8. İtalyan Köle, Sadık Paşa'ya verilir. Sadık Paşa, sağlık sorununu İtalyan Köleye ifade eder. Sadık Paşa'nın sağlık sorunu nedir?..... 201
9. İtalyan Köle, bir gün Sadık Paşa'nın konağına götürülür. Bekleme odasına biri girer. Bu gelen kişi, İtalyan Köle'yi korkuttuğu gibi şaşırtır da. Bunun sebebi nedir?..... 201

10. Sadık Paşa, İtalyan Köle'den ve Hoca isimli benzerinden ne ister?.....201
11. Havai fişek hazırlamak için İtalyan Köle ve Hoca bir araya gelirler. Onlar arasındaki durum hakkında bilgi veriniz.....201
12. İtalyan Köle ve Hoca'nın, Sadık Paşa'nın oğlunun baş vezirin kızı ile evliliği için hazırladığı havai fişekler herkesi etkiler. Sadık Paşa, İtalyan Köle'yi yanına çağırır. Paşa'nın İtalyan Köle'den isteği nedir? 202
13. İtalyan Köle'nin Sadık Paşa'ya karşılığı ne olur? 202
14. Sadık Paşa, ikinci defa İtalyan Köle'yi yanına çağırır ve ondan Müslüman olmasını ister. O, yine bu teklifi kabul etmez. İtalyan Köle üçüncü gidişinde Sadık Paşa'nın huzuruna çıkarılmaz. Bu sefer neler olur? 202
15. Sadık Paşa'nın İtalyan Köle hakkındaki kararı nedir?...203
16. Hoca, Sadık Paşa'dan İtalyan Köleyi neden istemiştir ve onu ne zaman azat edecektir?.....203
17. Sadık Paşa, bir süre Erzurum'a sürülür. Erzurum'dan döndükten sonra Hoca, tasarılarını Sadık Paşa'ya anlatır. Ama o, bu tasarılarla o gece pek ilgilenmez. Hoca, bir başka gün yeniden Sadık Paşa'nın konağına gider. Neşeyle kendisini karşılayan Sadık Paşa, Hoca'dan ne yapmasını ister?...203
18. Sadık Paşa, Hoca'yı padişahın huzuruna çıkarır. Çocuk padişah, Hoca'ya hasta aslanının durumunu sorar. O da hayvanın iyileşeceğini söyler ve yıldızlara dair kuramını padişaha anlatır. Bir başka zaman padişah, Hoca'yı yine huzuruna kabul eder. Ona aslanının iyileştiğini söyleyen padişahın Hoca ne yapılmasını ister?.....204
19. İtalyan Köle'nin gördüğü ve Hoca'ya anlattığı rüya hakkında bilgi veriniz.....204
20. Hoca'nın padişahı ikinci ziyaretinde padişah, Hoca'nın Münecimbaşı Hüseyin Efendi'den daha iyi olduğunu söyler. Çünkü Hoca, padişahın aslanının iyileşeceğini söylemiş ve bu gerçekleşmiştir. Daha sonraki süreçte Münecimbaşı Hüseyin Efendi'ye ne olur?.....205

21. Hoca, Müneccimbaşı Hüseyin Efendi'nin ölümünü duyunca ne yapar?.....205
22. Hoca, Padişahın Kâğıthane deresi kıyısındaki Mirahor köşkündeki ava çağrılır. Bu avda, bir tavşan canını kurtarmak için suya atlar ve karşı kıyıya geçer. Bu sırada padişah, tavşanın azat olmasını emreder. Tavşan karşı kıyıda bir köpek tarafından yakalanır. Görevliler köpeğin ağzından tavşanı alıp padişahın yanına getirirler. Padişah da tavşanın dağ başında serbest bırakılmasını emreder ve bu durumun nasıl yorumlanacağını sorar. Hoca'nın yanıtı ne olur?.....205
23. Hoca'nın av esnasında yaşananlara dair yorumu gerçek hayatta nasıl somutlaşır?.....206
24. Sadık Paşa'nın sonu ne olur?.....206
25. İtalyan Köle'ye göre Hoca'nın "can attığı, ama sormadığı" nedir?.....206
26. Hoca, padişahın vaat ettiği dirliği alır. Gebze'de olan bu dirlik vesilesiyle Gebze'de bir eve Hoca ve İtalyan Köle yerleşir. Burada Hoca, Gebze'deki gençlere gök kuramını anlatır. Hoca ve İtalyan Köle ne ile karşılaşır?.....207
27. Hoca ve İtalyan Köle, Gebze'den İstanbul'a dönerler ve bir süre monoton bir hayat sürerler. Bir akşam Hoca'nın İtalyan Köle'ye yönelttiği ilginç soru ne olur? Buna İtalyan Köle'nin cevabı nedir?.....207
28. Hoca, İtalyan Köle'yi "benim niye ben olduğumu anlamak" düsturuyla geçmişine dair yazmaya zorlar. Bu baskı aynı zamanda neyin sürecini de başlatır?.....208
29. Hoca ve İtalyan Köle, yazmaya başlarlar. Bu süreçte İtalyan Köle, Hoca hakkında hangi bilgilere ulaşır?.....209
30. Hoca ve İtalyan Köle'nin geçmişe dair yazma süreçleri nasıl neticelenir?.....209
31. Hoca, İtalyan Köle'yi sandalyeye bağlar ve "Tıpkı aynada dışını seyrettiği gibi, insan düşünerek beyninin içini de gözlemleyebilmeliymiş." diyerek İtalyan Köle'nin kötülüklerine dair yazılar yazmasını ister. Bu süreç hakkında bilgi veriniz.....210

32. İtalyan Köle, kendi geçmişine dair kötülüklerini yazdığı gibi Hoca'nın da bunu yapmasını telkin eder. Hoca'nın geçmişine dair kötülüklerini yazmasının sonucu ne olur?.....210
33. Hoca'nın geçmişine dair kötülükleri yazması onun İtalyan Köle ile olan ilişkisine nasıl yansır?.....211
34. İtalyan Köle, Hoca'yı yazı çalışmasına yönlendirerek neyi hedefler?.....211
35. İtalyan Köle'yi amacından uzaklaştıran, onun Hoca ile ilişkisini başa döndüren ne olur? Nasıl?.....212
36. Hoca'da bilime ilgi ne zaman ortaya çıkar?.....212
37. Hoca, göbeğindeki çıbana aynanın karşısında bakıp vebadan, ölümden korktuğunu itiraf eder. Sonrasında Hoca ve İtalyan Köle, aynanın karşısında yarı çıplak bedenlerine bakarlar. Bu noktada Hoca neyi fark eder?.....213
38. Aynanın karşısında bedensel olduğu kadar düşünsel anlamda da İtalyan Köle'ye benzediğini gören Hoca'nın planı ne olur?.....214
39. İtalyan Köle, Hoca'nın yer değiştirme planını duyması ardından nereye kaçır?.....214
40. Hoca'nın İtalyan Köle'yi aramasında ve evine götürmesinde etkili olan unsur nedir?.....215
41. Padişahın vebadan sakınması için yabancılarla temastan uzak durması gerekir. Hoca ve İtalyan Köle, padişahı buna nasıl ikna ederler?.....215
42. Vebanın kalabalık alanlarda yayılmasını önlemek için Hoca ve İtalyan Köle, padişaha ne söyler ve bunun üzerine hangi önlem alınır?.....216
43. Veba salgınının akıbeti ne olur? Bunun Hoca'ya yansımaları hakkında bilgi veriniz.....216
44. Vebanın ortadan kalkması üzerine padişah, Ayasofya camiinde cuma namazı kılar. Padişahın camiye girişinde yaşananlar hakkında Hoca ve İtalyan Köle bağlamında bilgi veriniz.....216

45. Veba salgınının İstanbul'da sona ermesinin ve Hoca'nın baş müneccim olmasının ardından İtalyan Köle'nin durumu hakkında bilgi veriniz.	217
46. Hoca ve İtalyan Köle, padişahın neyin yapımı için emir alırlar?	217
47. Padişah ile İtalyan Köle, yeni silahın yapımı aşamasında yakınlaşırlar. Bunun Hoca'nın üzerindeki etkisi ne olur?.....	217
48. Hoca ve İtalyan Köle'nin tasarlayıp yaptığı silah hangi seferde yer alır?	218
49. Lehistan üzerine çıkılan sefer öncesinde Hoca ve İtalyan Köle'nin yaptığı silah hakkında insanların kanaati nedir?.....	218
50. Lehistan seferi sırasında Hoca, Hristiyan köylülere ne sorar? İtalyan Köle'ye göre Hoca'nın bu yaptığının altında ne vardır?.....	219
51. Lehistan seferinde Hoca'nın İtalyan Köle'nin yerine geçişi nasıl olur?.....	219
52. Romanda Hoca ve İtalyan Köle'nin değişimi nasıl bir süreç izler?.....	220
KAYNAKÇA	229

ÖNSÖZ

Soru sormak, bireyi araştırmaya ve incelemeye güdüler, yorumlamanın, tartışmanın ve düşüncelerin ifade edilmesinin yolunu açar. Soru sormak, bireyin edilgen konumdan etken konuma geçişinin yansımasıdır. Bu düşünceden hareketle hazırlanan “Sorularla Türk Romanı Üzerine İncelemeler” adlı bu çalışmada Türk edebiyatının önemli eserleri içinde yer alan yedi roman, sorular yoluyla incelenmiştir.

Halide Edip Adıvar 1884-1964 yılları arasında yaşamış ve anı, hikâye, eleştiri, inceleme, mensur şiir, roman, tiyatro oyunu, çeviri gibi edebiyatın farklı türlerinde eserler vermiş yazarımızdır. Çalışmamızın birinci bölümünde Halide Edip’in Kurtuluş Savaşı dönemini yansıtan eserleri içinde zikredilen Vurun Kahpeye adlı romanı, soru cevap yoluyla içerik odaklı olarak incelenmiştir.

Roman, hikâye, şiir, tiyatro, anı, monografi, makale türlerinde eserler veren Yakup Kadri Karaosmanoğlu (1889-1974), Türk edebiyatında daha çok romanlarıyla ön plana çıkar. O, romanlarında II. Abdülhamit döneminden II. Meşrutiyet’e, mütareke yıllarından, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet yıllarına geniş bir yelpazede Türk toplumunu yansıtır. Onun en bilinen eserleri içinde sayılan Yaban, Kurtuluş Savaşı sürecinde Anadolu insanını ve bu insanlar içinde Türk aydınının durumunu yansıttığı eserdir. Çalışmamızın ikinci bölümünde Yaban romanının başkişisi Ahmet Celal’in Eskişehir’de bir köye yerleşmesinden, bu köyden ayrılışına kadar geçen zamanda yaşadıkları soru cevap yoluyla ele alınmıştır.

Türk edebiyatında tanınırlığını 1922 yılında yayınlanan Çalıkuşu adlı romanıyla sağlayan Reşat Nuri Güntekin (1889-1956), roman, hikâye, tiyatro, eleştiri, çeviri gibi farklı edebi türlerde eserler verir. II. Abdülhamit döneminden Cumhuriyete geniş bir zaman aralığının yansıdığı romanlarında Reşat Nuri, duygusal konulara olduğu kadar toplumsal sorunlara da değinir. Toplumsal bir sorun olarak taassubun yansıdığı eserlerinden biri Yeşil Gece'dir. Bu eserinde yazar, tutucu dindarlıkla yenilikçilik arasındaki çatışmayı yansıtır. Çalışmamızın üçüncü bölümünde Yeşil Gece romanı soru cevap yoluyla incelenirken yazarın gözünden Cumhuriyet öncesi Anadolu'nun manzarası da verilmiştir.

Peyami Safa (1899-1961) Türk edebiyatının velut yazarlarından dır. Edebiyat, felsefe, tarih, tıp, musiki, psikoloji gibi alanlara dair bilgi birikimini eserlerine yansıttasını bilen Peyami Safa, Türk edebiyatında psikolojik romanın öncülerinden kabul edilir. Onun eserleri içinde ön plana çıkan Dokuzuncu Hariciye Koğuşu adlı romanı otobiyografik nitelik taşır; çünkü romanın başkişisi çocuk gibi yazarın kendisi de küçük yaşlarda sağlık sorunları yaşar. Çalışmamızın dördüncü bölümünde mezkûr eser, soru cevap yoluyla içerik bağlamında ele alınmıştır.

Şiir, roman, hikâye, deneme, inceleme gibi farklı edebî türlerde eserler veren Ahmet Hamdi Tanpınar (1901-1962) eserlerinde zamana, musikiye, mimariye ve bunların insan psikolojisi ile etkileşimine yer verir. Dış dünya onun eserlerine sanatçı duyarlılığından süzülerek yansır. Tanpınar'ın eserlerinde geniş kültürünün ve derin tarih bilincinin yansımalarını görmek mümkündür. Behçet Bey'in ve etrafındaki insanların hayatlarına değinilen ve Tanpınar'ın ilk romanı olan Mahur Beste, bu eserlerden biridir. Çalışmamızın beşinci bölümünde Mahur Beste,

soru cevap yoluyla içerik açısından incelenirken bireysel ve toplumsal bağlamda son dönem Osmanlı yaşamına da ışık tutulmuştur.

Türk edebiyatının toplumcu gerçekçi yazarlarından biri olan Sabahattin Ali (1907-1948), şiir, roman, hikâye ve tiyatro oyunu türlerinde eserler verir. Eserlerinde toplumsal ve siyasi konulara değinen Sabahattin Ali, toplumsal eşitsizliği ve bunun insan yaşamına yansımaları ele alır. 1937 yılında yayınlanan Kuyucaklı Yusuf adlı romanı bu bağlamda ön plana çıkar. Çalışmamızın altıncı bölümünde Kuyucaklı Yusuf adlı romanda Yusuf'un tabiat insanı olarak şehir yaşamına ayak uyduramaması, toplumsal yozlaşma ve güçlünün toplum üzerindeki tahakkümü ile bu düzene Yusuf'un başkaldırısı soru cevap yoluyla incelenmiştir.

2006 yılında Nobel Edebiyat Ödülünü alarak Nobel Ödülünü alan ilk Türk vatandaşı olan Orhan Pamuk'un romanları postmodernizm bağlamında değerlendirilir. Onun Türkiye'de ve dünyada tanınırlığını arttıran eserlerinden biri, Beyaz Kale adlı romanıdır. Bu roman, çalışmamızın yedinci ve son bölümünde soru cevap yoluyla incelenmiş; böylece postmodern romanın oyununa ve metnin bir okur olarak yeniden üretimine dâhil olunmuştur.

Bu çalışmada Türk Edebiyatı ve özelde Türk romanı ile ilgilenenlere Vurun Kahpeye, Yaban, Yeşil Gece, Doku-zuncu Hariciye Koğuşu, Mahur Beste, Kuyucaklı Yusuf ve Beyaz Kale adlı romanların içeriği ile ilgili bilgiler soru cevap yoluyla verilirken bu eserlerin, yazarlarının edebi faaliyetlerindeki yerine ve önemine de değinilmiştir. Bu çalışmanın tamamlanması sürecinde anlayışlarını benden esirgemeyen aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Semih ZEKA
Kayseri/2020